

Виды работы с компьютерными программами на занятиях включают: усвоение лексики; отработку произношения; усвоение диалогической и монологической речи; усвоению письму; отработку грамматических явлений.

Сфера применения интернет-ресурсов являются огромными. Глобальная сеть Интернет организует обстоятельства для извлечения всякой важной информации для студентов и преподавателей, располагающихся в любом месте мира: новости из жизни молодежи, заметки из газет и журналов и т.

Применение ИТ подразумевает независимое решение обучающимися учебно-творческих проблем посредством критического переосмысления и умножения познаний и умений; помогает им реализовать обстоятельства развития познавательных универсальных действий: создавая атмосферы сотворчества в общении, в том числе чувственной сферы ребенка, индивидуального энтузиазма обучающегося, корпоративного отыскания истины, самооценки, само-коррекции, самодостаточности. ИТ представляются действенным средством вовлечения обучающихся в функциональную познавательную активность на уроке иностранного языка.

Овладев данными приемами, обучающиеся становятся больше независимыми в решении разнообразных тренировочных задач, могут пропорционально основывать свою активность после изучения новых знаний, обучаются взаимодействовать и общаться друг с другом на уроках, выслушивать собеседника, содействовать ему.

Следовательно, ИТ, не исключая традиционные способы обучения, стали неустранимой частью прогрессивного образования. однообразная работа сменяется умственным креативным поиском, в ходе которого определяются целеустремленность, самостоятельность, критическое мышление, искусство представлять и творчески разгадывать завязывающиеся проблемы. Вследствие компьютера, Интернету и мультимедийным средствам учащимся предоставляется неповторимая вероятность завладеть огромным размером информации с последующим ее анализом и сортировкой. Основательно расширяется и мотивационная база учебной деятельности. В условиях применения мультимедиа учащиеся приобретают информацию из разных газет, телевидения, сами проводят собеседование и проводят телеконференции.

Список использованных источников

1. Гальскова Н. Д. Современные методы обучения иностранным языкам. – М.: АРКТИ, 2000.
2. Актуальные проблемы обучения иностранных студентов и подготовки преподавателей. – Мурманск, 2010. – 190 с.
3. Уинтеру И. Н. Книга для учителей. – М., 2002.
4. Зимняя И. А. Психология обучения иностранному языку – М., 2004.

ӘОЖ 372.881.111.1

МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС ЛИНГВОМӘДЕНИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ ОҚЫТУ МАЗМҰНЫНЫҢ ҮЛГІСІ РЕТІНДЕ

Темірбай Аяна Хусанқызы

ayana.temirbay.00@mail.ru

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Шетел тілі: екі шетел тілі» білім беру бағдарламасының
4 курс студенті, Нұр-сұлтан, Қазақстан
Ғылыми жетекшісі – Г.М. Гауриева

Бұл мақалада лингвомәдени құзыреттілікті қалыптастырудағы оқыту мазмұнының үлгісі ретінде мәдениетаралық қарым-қатынастық құзыреттіліктің теориялық негіздері, сондай-ақ шет тілін оқыту барысында оның мәні мен қалыптасу жолдарының үлгісі қарастырылған.

Шетел тілдерін оқыту мақсатының прагматикалық аспектісі студенттердің білім, білік және дағдыларын қалыптастырумен байланысты, оларды иелену студенттерге оқытылып отырған шетел тілінің этномәдени құндылықтарымен танысуға және мәдениетаралық түсінік пен таным жағдайында шет тілін қолдану мүмкіндік береді. Осындай білім, білік және дағдылардың үйлесуі студенттердің коммуникативтік құзыреттілігін құрайды. Шет тілін меңгеру – бұл жаңа мәдениетке кіріспе, жаңа әлеуметтік-мәдени мазмұнға ие болу. Осы тұрғыда шетел тілін оқыту екі мәдениеттің диалогы ретінде қарастырылды (меншікті және шетел тілі) мәдениетаралық қатынас форматында (тең өкілдердің мәдени өзара әрекеттесуі олардың өзіндік және өзгеше ерекшеліктерін ескере отырып әр түрлі лингвомәдени бірлестіктердің қарым-қатынасы). Ал соңында, шет тілін оқитын студент міндетті түрде меңгеруі керек деп болжанатын, тілдік және мәдени құзыреттілік, оның негізгі компоненттері: басқа әлеуметтік-мәдениеттің әлемінің бейнесін түсіну, қарым-қатынас жасайтын мәдениеттер мен мәдениеттер арасындағы диалог дағдыларының ұқсастықтары мен айырмашылықтарын көре білу, қақтығыстарды шешуге дайындық, лингвомәдениетпен жұмыс жасайтын лингвистикалық қоғамның семантикалық бағдарларын тану әлеуметтік коммуникацияның тұжырымдамалары мен құралдары.

Бұл жағдайда лингвомәдени құзыреттілік деп тілдік бірліктерде көрінетін және қарым-қатынастың когнитивтік негізін құрайтын әлем туралы білімді игеруге негізделген басқа лингвомәдени қоғам өкілдерімен адекватты түсіну және өзара әрекеттесу қабілеті мен дайындығы анықталады. Бұл жайтты зерттеушілер шет тілін оқытудың соңғы деңгейіне жету көбіне лингвомәдени құзыреттіліктің қалыптасу деңгейімен анықталатынын атап өтті.

Лингвомәдени құзыреттіліктің мазмұны мәселесін қарастыра отырып, ғалымдар «білім», «дағды», «қабілет» терминдерінің мазмұндық аспектісін нақтылайды. «*Білім*» – бұл шындықтың адам санасындағы шынайы көрінісі. Білім – білімнің нәтижесі. Қарапайым фактілік тұжырымнан белгілі құбылысты ғылыми түсіндіруге дейінгі білімнің бірнеше деңгейі бар. «*Дағды*» – қайталанған жаттығулар нәтижесінде автоматтандырылған әрекеттер мен операцияларды орындау тәсілдері. «*Қабілет*» – бұл меңгерілген білім мен дағдылардың жиынтығымен қамтамасыз етілген жаттығулар арқылы адам игерген әрекеттерді орындау тәсілдері. Қабілет әрекеттерді тек таныс емес, сонымен қатар өзгерген жағдайларда да жасауға мүмкіндік береді [1].

Лингвомәдени құзыреттіліктің қалыптасу процесі мыналарға негізделеді: білім беру үдерісінде жеке тұлғалардың серіктестік қарым-қатынас принципі; тұлғаны дамыту принципі; іс-әрекет мазмұнының проблемалық сипатының принципі; қызмет мазмұнының құрылымдық принципі (модульдік); рефлексивті мінез-құлық принципі; интеллектуалды және эмоционалды стресс пен релаксация принципі; білім беру процесінің барлық қатысушыларының ортақ жауапкершілік принципі; жеке таңдау еркіндігі және ол үшін жауапкершілік принципі [2, б. 35].

Шет тіліндегі қарым-қатынас процесі ақпарат беру және қабылдау процесі ретінде ғана емес, серіктестер арасындағы қатынастарды реттеу, өзара әрекеттесудің әртүрлі түрлерін орнату, қарым-қатынас жағдайын бағалау, талдау, өзінің коммуникативті әлеуетін субъективті бағалау және қажетті шешім қабылдай алу қабілеті ретінде қарастырылады [3, б. 110].

Коммуникативті құзыреттіліктің жетекші компоненті болып сөйлеу (коммуникативті) дағдылары табылады, олар қалыптасады:

- тілдік дағдылар мен қабілеттер;
- лингвистикалық және аймақтық білім негізінде.

Гальскова Н.Д еңбектері бойынша коммуникативті құзыреттілікке келесі маңызды дағдылар кіреді:

1) қарапайым, шынайы мәтіндерді оқып, түсіну (негізгі мазмұнын түсіну және толық түсіну); 2) оқу және еңбек, мәдени, тұрмыстық салаларда стандартты жағдайларда ауызша сөйлесу; 3) өзіңіз, қоршаған орта туралы ауызша, қысқаша айтып, қайталап айту, пікір айту, бағалау; 4) қарапайым ақпаратты (хатты) жазу және жеткізу мүмкіндігі [4, б. 42].

Шет тілдік коммуникативті құзыреттілік коммуникативті биомәдени дамудың негізін қалайды. Оқушыларға күнделікті, дұрыс педагогикалық, ғылыми, іскерлік, саяси және қоғамдық-саяси қарым-қатынас жағдайларында, коммуникативті және әлеуметтік-мәдени өзін-өзі дамытуға қажетті қабілеттер мен қасиеттерді дамыту кезінде коммуникативті – практикалық міндеттер аса маңызды [5, б. 12].

Шет тілдік коммуникативті құзыреттілік күрделі құрылымға ие және бірқатар құзыреттерді қамтиды:

1. Тілдік құзыреттілік – коммуникативтік құзыреттіліктің негізгі компоненттерінің бірі. Оның мазмұны – адамның белгілі бір тілдің нормаларына сәйкес грамматикалық формалар мен синтаксистік конструкцияларды дұрыс құра білуі. Тілдік құзыреттілік коммуникативті құзыреттіліктің негізгі компоненттерінің бірі ретінде тілдік және сөйлеу құзыреттілігі болып бөлінеді.

Тілдік құзыреттілік келесі түрлерден тұрады:

1) Тілдік құзыреттілік – бұл тіл жүйесі саласындағы білім (бағдарламаның минимум шегінде), осы біліммен жұмыс істеу дағдылары.

2) Сөйлеу құзыреттілігі – сөйлеу мінез-құлық нормаларын иемдену (сөйлеу әрекетінің барлық түрлерінде).

3) Академиялық құзыреттілік – бұл адамның оқу пәні ретінде шет тілін меңгеру кезінде білім беру қызметін тиімді жүзеге асыруға қабілеттілігі мен дайындығы.

2. Компенсаторлық құзыреттілік – шет тілдерінде сөйлеу кезінде қиындықтарды жеңу қабілеті. Бұл құзыреттіліктің қалыптасуы шет тілдеріндегі білім, білік және дағдылардың жетіспеушілігін жоюға қабілеттілік пен дайындықтың дамытуды көздейді.

Компенсаторлық құзыреттіліктің мәні:

-лингвистикалық бірліктерді білмеуімен, лингвистикалық, әлеуметтік-мәдени бірліктерді жете түсінбеуімен байланысты, еріксіз қиындықтарды жеңуге мүмкіндік береді;

– тілдік тосқауылды жоюға мүмкіндік береді;

– ана тілінде өзінің коммуникативтік құзыреттілігін дамытады [6, б. 120].

3. Әлеуметтік-мәдени құзыреттілік – оқытылып отырған тілде сөйлейтін қоғамдардың нормаларын ескере отырып, вербалды және вербальды емес мінез-құлықты қалыптастыру мүмкіндігі.

Әлеуметтік-мәдени құзыреттіліктің маңыздылығы: ұлттық менталитетті, әлем бейнесін білу; мәдени қиындықтарды жою; өзіндік дүниетанымының кеңеюі, басқа әлеуметтік-мәдени қауымдастық туралы хабардар болу.

Сабақтарда сөйлеу әрекетінің барлық түрлерін қамтитын тапсырмалар болуы тиіс. Тапсырмалар келесідей бөлінеді: сөйлеу, оқу, жазу, тыңдау. Студенттердің оқытылып отырған тілде сөйлеуі әр сабақтың түпкі мақсаты болып табылады.

Жоғарыда айтылғандарға сүйене отырып, коммуникативті құзыреттілікті «әлеуметтік жағдайдағы сөйлеу жағдайын бақылау және қалыптастыру үшін қажетті құралдар» ретінде анықтауға болады.

Коммуникативті құзыреттілікті қалыптастыру мақсаты – аяқталған коммуникативтік акт. Оған жетудің құралдары коммуникативті құзыреттіліктің компоненттері болып табылады (тілдік білім мен дағдылар, сөйлеу дағдылары, оқыту мазмұнының лингвистикалық және

аймақтық компоненті). Сондықтан коммуникативті құзыреттілік бірінші кезектегі мақсат болып табылады. Сонымен қатар, шет тілі – жалпы мәдени деңгейді, ойлау қабілетті, бөтен шығармашылық қабілеттерін бағалар көрсетуге болатын құрал.

Студенттің бойында лингвомәдени құзыреттіліктің қалыптасуының нәтижесі: 1) студенттің шет тілі қызметі мен мәдениетіне қатынасын ұсынатын мотивтер; 2) мектеп оқушыларының шет тілін үйренуге, қарым-қатынасқа, өздеріне бағытталуы; 3) өзінің білім беру қызметінің, оның ішінде шетел тілін оқудағы мақсаттарын білуі болып табылады.

Сонымен, коммуникативті құзыреттілік – бұл тілдік материалмен іс-әрекеттерді орындау дағдылары мен дағдыларын, сонымен қатар аймақтық білім, білік және дағдыларды қамтитын интегративті ұғым. Бір ғана бөліктің білімі, білігі, дағдылары қарым-қатынасқа дайындықты дәлелдей алмайды. Сондықтан, «шетел тілі» академиялық пәнінің ерекшеліктеріне байланысты, оқыту тұжырымдамасы студенттердің белгілі бір коммуникативті құзыреттілік деңгейіне ие болуын білдіреді.

Қорытындылай келе, бұған баса назар аудару керек, лингвомәдени құзыреттілікті қалыптастыру оқытудың дидактикалық және әдістемелік принциптеріне сүйене отырып және шет тілін оқытудың әдістемелік әдістерін интеграциялау арқылы жүзеге асады. Сөйлеу әрекетінің барлық түрлерін өзара байланыстыра оқыту: тыңдау, оқу, жазу, сөйлеу, фонетикалық оқу, лексикалық және грамматикалық аспектілері, оқытылып жатқан тілден және мәдени компоненттерден тұратын мазмұндық компонент қос халықтың мұрасы – халықтардың танымы, дәстүрлері, әдет-ғұрыптары, мақал-мәтелдер, сөйлеу әдебі және іске асуы.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Педагогический энциклопедический словарь. (Золотой фонд) / под ред. Бим-Бада Б.М. – М.: Большая Российская Энциклопедия, 2012. – 527 с.
2. Астапова Н.О. Лингвистические аспекты межкультурной коммуникации. – Барнаул, 2013. – С. 35
3. Настольная книга преподавателя иностранного языка: справочное пособие / под ред. Е. А. Мастренко. – Минск: Школа, 2012. – 110 с.
4. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам: пособие для учителя / Н. Д. Гальскова. – М.: АРКТИ, 2013. – С. 42.
5. Нарымбетова Ж. С. Формирование лингвокультурологической компетенции учителя иностранных языков в контексте его подготовки к межкультурной коммуникации (английский язык): Каз. ун-т международных отношений и мировых языков. – Алматы: 2012. – С. 12
6. Астапова Н.О. Лингвистические аспекты межкультурной коммуникации. – Барнаул, 2013. – С. 170

УДК 372.881.111.1:004

УПРАЖНЕНИЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ТЕХНОЛОГИЙ В ПЕРЕВЕРНУТОМ КЛАССЕ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Туниязова Эвелина Руслановна

elevinnat@gmail.com

Студент 4-го курса образовательной программы «Иностранный язык: два иностранных языка» ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан

Научный руководитель – Г.Н. Дүкембай